

אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה
ISRAEL ASSOCIATION FOR ETHIOPIAN JEWS
ገብርኤል ለአቶሎሳ ለገብርኤል ለገብርኤል

ניוזלטר – האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה –

תמוז ה'תשע"ג, יוני 2013

חברות וחברים יקרים,

הניוזלטר אשר לפניכם עוסק בחלק מהעניינים שעל סדר יומה של [האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה](#), ובמקרה זה שם דגש עיקרי על עניינים שבתחום החינוך, אך לא רק.

תוכלו לקרוא על [בי"ס רש"י בנתניה](#) העומד בפני סגירה אך ורק מהסיבה שיש בו ריכוז גדול של תלמידים יוצאי אתיופיה. כמו-כן, תוכלו לקרוא על סיפור מקומם נוסף של כיתות מופרדות ועלובות עבור תלמידים יוצאי אתיופיה בשני [בתי-ספר ממלכתיים בקריית ביאליק](#), ולעומת זאת, תוכלו להתעדכן על המתרחש [בכפר הנוער הדתי "כפר חסידים"](#) בעקבות עקשנות מאבקנו נגד המסלול הסגרגטיבי שקיים שם.

בעניינים אחרים, תוכלו לקרוא על דרך נוספת של הבירוקרטיה להתעלם [מבעייתן של שלוש משפחות עולים](#), שנפלו בין הכיסאות, ולא תהיו מופתעים גם לשמוע על הביקורת הנוקבת המובעת בדו"ח מבקר המדינה, שנותן גושפנקא מוכחת לכל טענותינו שהבענו בפניו, ומציג את [כישלונה החרוץ של תכנית החומש לשילוב יוצאי אתיופיה](#).

לסיום, נספר לכם על תחילתו של [פרוייקט בשיתוף מיוחד עם קרן הנריאטה סאלד](#), עבור תלמידים מחוננים יוצאי אתיופיה, ושבקרוב מאד נעלה לאוויר את אתר האינטרנט החדש של האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה.

לא לסגירת בית-ספר רש"י

בתקופת כהונתו של שר החינוך הקודם, ח"כ גדעון סער, התקבלה החלטה לסגור את בתי הספר בהם יש רוב של תלמידים יוצאי אתיופיה ולפזרם בבתי ספר אחרים, בטענה כי ריכוז יוצאי אתיופיה הוא שגורם להישגיהם הלימודיים הנמוכים. לפי מדד זה, העיר נתניה היא דוגמא לעיר בה יש ארבעה בתי-ספר סגרגטיביים, משום שבהם יש ריכוז תלמידים יוצאי אתיופיה שהוא גבוה מ-50%. נכון לעכשיו, קיים מתווה פעולה בשיתוף עם משרד החינוך לסגירת בתי-ספר אלו בהדרגה. בתחילת שנת הלימודים הנוכחית נסגר ביה"ס הראשון בתכנית, בי"ס "סיני", ותלמידיו פוזרו בין בתי-הספר ברחבי העיר. ביה"ס הבא בתור הוא בי"ס רש"י, האמור להסגר בהדרגה ובמקומו להצמיח בי"ס חדש - "אורות רש"י". זה האחרון הוא בי"ס של הגרעין התורני בנתניה, שנכח הגדרת מדיניות משרד החינוך והעירייה הוא יוכל להכיל רק 25% תלמידים יוצאי אתיופיה, משמע שיקיים סלקציה בין תלמידים יוצאי אתיופיה לאחרים בקליטתו אליו תלמידים. אך הנקודה המהותית היא שבי"ס רש"י הוא בי"ס

מצוין, שהוכיח עצמו על-אף שקיים בו ריכוז של 91% תלמידים של יוצאי אתיופיה. לפיכך, על-אף שבית ספר רש"י בנתניה מוכיח כי לא בריכוז יוצאי אתיופיה תלויה מידת הצלחת התלמידים, העירייה ומשרד החינוך החליטו להעביר אותו את תהליך הסגירה. בי"ס רש"י הוא בין המצטיינים שבבתי הספר בארץ, כאשר הוא נמצא בעשירון העשירי על פי נתוני המיצ"ב, ויתרה מכך, התלמידים הלומדים בו מביעים שביעות רצון גבוהה מבית-הספר – זאת לעומת בתי-ספר רבים אחרים בהם מתקיימת אינטגרציה. כיום יש בנתניה שלושה בתי ספר בהם לומדים לפחות 50% תלמידים יוצאי אתיופיה: רש"י, רמב"ם ושח"ל. אך בשלב זה רק בי"ס רש"י עומד בפני סגירה ופיזור התלמידים לבתי הספר האחרים, למרות שציוני המיצ"ב של בתי ספר אלו נמוכים יותר ולמרות שלא מוצעת אלטרנטיבה אמיתית לבי"ס ממ"ד בדרום העיר נתניה.

בתגובה להחלטת העירייה, ועד ההורים של בי"ס רש"י פועל נמרצות ומקיים משא ומתן עיקש עם העירייה ומשרד החינוך מזה תקופה, בשאיפה כי בית הספר לא ייסגר. אנו באגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה מלווים ומגבים את התהליך החשוב הזה על-ידי פנייה למשרד החינוך והעלאת הנושא בוועידות הכנסת.

כיתות "מיוחדות" בבתי הספר "הבונים" ו"ביאליק" בקריית ביאליק

בשנים האחרונות קולטת קריית ביאליק לשורותיה ציבור גדול של יוצאי אתיופיה, אשר הורים רבים מתוכם מעוניינים לרשום את ילדיהם למסגרות החינוך הממלכתית-דתי. במאמר מוסגר, נאמר, כי המשפחות העולות בשנים האחרונות מקבלות מסר שילדיהם צריכים ללמוד רק בבתי הספר הממלכתיים דתיים. בהתאם לכך, מן המתבקש, כי ליוצאי אתיופיה המתגוררים בקריית ביאליק יינתן מענה חינוכי הולם. כיון שזה לא נמצא, הוחלט לפתוח כיתות מיוחדות בבתי הספר הממלכתיים "הבונים" ו"ביאליק" עבור התלמידים יוצאי אתיופיה. מדובר בשתי מסגרות מופרדות משאר תלמידי בתי-הספר, בעודן יושבות בתוכם. מסגרת אחת, המונה 44 תלמידים, ממוקמת בביה"ס הממלכתי "ביאליק" מיועדת לגילאי הכיתות א'-ג', והשנייה המונה 51 תלמידים, ממוקמת בביה"ס הממלכתי "הבונים" מיועדת לגילאי הכיתות ג'-ו'. הרכב הכיתות הוא רב גילאי: בחלל אחד נמצאות שתי קבוצות גיל שלומדות במקביל חומר לימודי שונה, לכאורה, אך מורה אחת אמונה על כל המתרחש; תכני הלימוד רדודים, או לא קיימים - רק בעקבות ביקור האגודה במקום התחילו ללמד שם אנגלית; אין ספרי לימוד, רק מדי פעם דפים מצולמים. אם כל זה לא די כדי להפוך את כל הסיפור לאבסורד, נוסף לספר

אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה ע"ר 580237709

פייר קניג 28, קומה 5, ירושלים, ישראל 93469 טל.; 02-6789673 פקס; 02-6790412

contact@iaej.co.il www.iaej.co.il

כי חלק מהתלמידים הם כלל לא תושבי קריית ביאליק אלא קריית מוצקין, שם יש בתי ספר ממלכתיים דתיים, אך כאשר ההורים פונים לבתי הספר הללו הם נתקלים בחומה סרבנית, שכן על בתי ספר אלה חלה ההגבלה שמותירה כי רק 25% מתלמידי בית הספר יהיו תלמידים יוצאי אתיופיה – זאת בשם ה"אינטגרציה". מה שמשרד החינוך אינו מפנים הוא שהמסגרות החלופיות אליהן תלמידים אלה מופנים הן מסגרות נסיוניות וגרועות שמתקיימת בהן 100% הפרדה. המצב המתואר כאן היה יכול להיות עוד באיזו-שהיא מידה לגיטימי לו הורי התלמידים היו מרוצים מימנו, אך מיותר לומר כי רצונם לא עניין איש מהגורמים הרלבנטיים, שממשיכים לנווט את התלמידים לאותן המסגרות ה"מיוחדות". במהלך שנת הלימודים הנוכחית מנכ"לית משרד החינוך, הגב' דלית שטאובר, ביקרה בבי"ס "ביאליק" ולפי המשתמע משותפים שנכחו בביקור היא שבחה את התהליך בו מוצאים פתרון כה יצירתי לתלמידים יוצאי אתיופיה ה"דתיים". ניווט התלמידים אל מסגרות אלו על-ידי המערכת הברוקרטית של העירייה ומשרד החינוך הוא שורש הבעיה. אנו באגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה פועלים מול משרד החינוך והגורמים הרלבנטיים כדי שיאפשרו להורים להיות בעלי המנדט להחליט היכן ילדיהם ילמדו. האגודה מוחה על השימוש השגוי בנתונים מספריים כדי שהמערכת תשקיט את מצפונה בשם ה"אינטגרציה". התלמידים בקריית

ביאליק זקוקים לשעות לימוד מתוגברות ולתכנית חינוכית הולמת כדי להשלים את אותו הפער, שהמסגרות בבתי-הספר "הבונים" ו"ביאליק" מעצימות. פער זה יהווה מכשול גדול יותר עם השנים כשתלמידים אלו ישולבו בבתי ספר ראויים.

סוף עונת הסלקציה ב"כפר חסידים"

בתחילת השנה הגיעו אלינו פניות מגורמים שונים הקשורים לכפר הנוער הדתי "כפר חסידים", אשר העידו כי במוסד החינוכי הופנו תלמידים יוצאי אתיופיה באופן שיטתי למסלולי לימוד ברמה הנמוכה ביותר, וזכו ליחס משפיל ומפלה מצד אנשי הצוות וההנהלה. עקב כך יצאנו למאבק על שני מציאות החיים בכפר הנוער. פנינו למופקדים על הנושא בדרג הארצי במשרד החינוך, להנהלת הכפר, לגורמים בכירים במנהל החינוך התיישבותי ועליית הנוער, לאמצעי התקשורת ולחברי-כנסת למען התערבותם. עם ההבנה כי דרישותינו נופלות על אוזניים ערלות, הודענו על יציאה להפגנת מחאה נגד המשך עבודתה של המנהלת במוסד החינוכי. לא עברה יממה וכבר עם פרסום פרטי ההפגנה, שר החינוך, הרב שי פירון, ביקש

אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה ע"ר 580237709

פייר קניג 28, קומה 5, ירושלים, ישראל 93469 טל.; 02-6789673 פקס; 02-6790412

contact@iaej.co.il www.iaej.co.il

להשקיט את הרוחות בהבטיחו כי המקרה הועבר לבדיקה ולטיפולו האישי. תוך ימים ספורים, לאחר בדיקת הממצאים, הודיע השר על סיום תפקידה של המנהלת החל משנת הלימודים הבאה. אנו תקווה כי המערכת, ביוזמתה, תרחיק אנשי חינוך הנוהגים בדרך של אפליה וגזענות.

תכנית המחוננים של קרן הנרייטה סאלד

מכון הנרייטה סאלד הוא מכון ציבורי ששם לו למטרה לקדם את החינוך והחברה בישראל. כחלק מפעילותו, המכון מקדם תלמידים מצוינים ומחוננים על-ידי איתור, אבחון והשמה בבתי ספר ובתכניות למחוננים. אחת המשימות שאנחנו, באגודה, רואים לנגד עיננו היא לעבוד בשיתוף עם מכון סאלד, לקדם השתתפותם ולהגדיל מספרם של תלמידים יוצאי אתיופיה במסגרות של מצוינים ומחוננים, לכל הפחות לפי חלקם בכלל האוכלוסייה. לפיכך, האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה יזמה פרויקט ורתמה תורם לשם כך, כדי שבקיץ הקרוב תתקיים תכנית פיילוט של קייטנה עבור ילדים ממוצא אתיופי מירושלים ובית-שמש, שתונחה על-ידי מנחים ומנחות מקצועיים מטעם מכון סאלד. מטרת הקייטנה היא לחשוף את התלמידים לתכניות העשרה כדי לאתר מקרבים תלמידים עם פוטנציאל השתלבות בבתי הספר ובתכניות למחוננים ולמצוינים. מבחננו יהיה עלייה במספר התלמידים במסגרות אלו.

אין קליטה – כך נופלות שלוש משפחות בין הכיסאות

לאחרונה אנו מעורבים בבעייתן של שלוש משפחות עולות אל מול משרדי הקליטה והפנים. שלושת המשפחות עלו ארצה מאתיופיה בראשית חודש פברואר השנה, לאחר ששהו כשמונה שנים במחנה המעבר בגונדר. מסיבה לא ברורה משפחות אלה רשומות כבעלות אישור כניסה לארץ על רקע הומניטרי, ולא על-פי חוק הכניסה לישראל. כאן חשוב לומר, כי עד רגע הגעתן לישראל איש לא טרח לשתף אותן או את בני משפחתם הנמצאים בארץ, שהם עולים על-פי סעיף הומניטרי. לפיכך, משרד הקליטה לא לקח אחריות לקליטתן ושילובן ככל העולים מאתיופיה. כתוצאה מכך, שלושת משפחות אלו אינן זוכות לטיפולו של אף אחד מהגורמים הממסדיים, וכך הן נופלות לנטל כלכלי על קרובי משפחתן, שמצבם גם הוא קשה. כמו-כן, אין הן יכולות לעבור את תהליך הגיור שהוא תנאי הכרחי להשלמת תהליך קליטתן בישראל והפיכתן לבעלות אזרחות המדינה.

אגודה ישראלית למען יהודי אתיופיה
ISRAEL ASSOCIATION FOR ETHIOPIAN JEWS
የኢትዮጵያ ገብረ-ክርስቲያን ለኢየሱስ ግድብ

ניוזלטר – האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה –

תמוז ה'תשע"ג, יוני 2013

בעקבות פנייתנו לשר הפנים ולשרת הקליטה התקיים דיון ב-19.5.2013 במשרד ראש הממשלה והוחלט כי משפחות אלה תוכרנה כמשפחות עולים, ותקבלנה סל קליטה מלא, מיד

עם השלמת תהליך גיור. כידוע, תהליך הגיור נמשך בדרך-כלל כשנה, ולכן אנו נמצאים כעת במשא ומתן מול משרד רה"מ על מנת שהמשפחות תקבלנה את סל הקליטה לפני תום תהליך הגיור. התמיהה הגדולה היא על היחס שנגקט לגביהן, בעוד ששאר בני משפחותיהן זכו ליחס שונה לחלוטין. האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה תמשיך ללוות את משפחות אלה עד אשר יושג פתרון לבעייתן.

דו"ח מבקר המדינה: תכנית החומש נכשלה

בראשית חודש מאי פורסם דו"ח מבקר המדינה, אשר בו הובעה ביקורת נוקבת על תכנית החומש לשילוב יוצאי אתיופיה. ביקורת זו איננה דבר חדש או מפתיע. עוד מאז 2011 כאשר הגשנו, האגודה הישראלית למען יהודי אתיופיה יחד עם גדי יברקן, יו"ר מטה המאבק לשוויון חברתי של עולי אתיופיה, עתירה לבג"ץ, ידענו והתרענו כי משרדי הממשלה מפזרים משאבים ניכרים, ללא כל פיקוח ובאופן בלתי אחראי. עבורנו הדו"ח הוא מסמך נוסף המהווה סימוכין לטענתנו כי משרד הקליטה האמור לתכלל את תכנית החומש, לפקח ולעקוב אחריה – אינו עושה עבודתו נאמנה, וכן גם משרד החינוך ומשרד השיכון.

בעקבות הדו"ח האגודה פנתה לכל אחד מהמשרדים בדרישה שיישא באחריות המתבקשת, וכן פנינו לוועדת ביקורת המדינה בכנסת על-מנת שתזמן לבדיקה את הגופים הרלבנטיים, ותדרוש לשנות את אופן הטיפול ביוצאי אתיופיה. ביום שלישי האחרון (18.6.2013) התכנסה ועידת ביקורת המדינה בכנסת על-מנת לדון ולשים את הדגש על ממצאי הדו"ח הן בפני חברי הכנסת והן בפני הקהל הרחב, ולתבוע מכל אחד ממשרדי הממשלה לפעול בתחום אחריותו ולעקוב אחר יישום החלטותיו. בדיון שהתקיים מנכ"ל משרד רה"מ, אודי פרבר, הודה כי תכנית החומש היא כישלון. ולמרות הצהרה זו, שרת הקליטה, סופה לנדבר, ובכירי משרדה התמידו בשתיקתם, ואף כשהוקצו להם דקות ספורות להצגת עמדתם, רגע לפני תום הדיון, הצליחו לדבר מבלי לומר דבר. אנו נמשיך לדרוש מהועדה להתכנס ונמשיך להביע את דרישותינו עד אשר ימוצה העניין ויוסקו המסקנות הפרקטיות הראויות.